

SOMMERBAD I KLOAKK

Kloakk fra mer enn 1 500 000 nordmenn går rett til sjøs - urensset. Det kunne NRK konstatere i en bredt anlagt «gravereportasje» for en tid siden. Det foreligger strenge offentlige krav til håndtering av kloakk og avløpsvann – Norge har til og med sluttet seg til EU-regelverket som ble vedtatt i 2007. Men kloakken går fortsatt til sjøs uten rensing og uten noen konsekvenser for de kommuner som helt bevisst bryter regelverket.

I Tjeldsund kommune, som var utgangspunktet for NRKs reportasje, brøt det lokale renseanlegget sammen for flere år siden. I stedet for å investere i nytt renseanlegg la kommunen et 100 meter langt rør ut i fjorden på 25 meters dyp og kjøpte pumper som sender urensset kloakk ut på bøljan blå.

- Vi er klar over at vi bryter reglene, men vi jobber med en plan for å bygge et nytt renseanlegg. Vi har allerede skaffet oss nye pumper som sikrer at kloakken føres ut på dypt vann, sier Ole Øystein Lindebø, som er kommunens plan og utviklingsjef.

Tjeldsund er ikke alene om å bryte reglene. Det gjør også kommuner som Fredrikstad, Horten, Tønsberg, Sandefjord, Kragerø, Førde, Steinkjer, Levanger, Narvik, Bodø, Tromsø og mange, mange andre. Mange kommuner er så små at de ikke en gang trenger å rapportere kloakkutslippene, så tallene blir usikre, men kloakk fra minst 1,5 millioner nordmenn går urensset ut i sjøen.

Dårlige rørledninger gjør at kloakk havner i avløpsvannet sammen med overvann fra regnskyll og lekkasjer fra drikkevannssystemet. Med de nedbørmengdene vi har sett i senere år sprenges både rørkapasiteten og renseanleggene. Nødventilene slår inn og kloakken går rett forbi rensesystemene.

Konsekvensene er mange:

At badevannet blir uappetittlig, er kanskje den minste ulempen. Verre er det at kloakk inneholder en mengde helsefarlige stoffer, miljøgifter og tungmetaller som f.eks. kadmium og bly. Stoffer som er ødeleggende for

planteliv, fisk og skalldyr - matvarer som på ingen måte egner seg på middagsbordet etter massiv omgang med menneskelig avføring.

Klima og miljøminister Vidar Helgesen har bedt fylkesmennene om er oversikt over rensesystemenes tilstand og sier at dagens situasjon «ikke er akseptabel», men derfra er det sikkert ganske langt frem før vi kan ta et sommerbad og være sikre på ikke å stupe i naboens toalettppapir.

- Forurensingen av hav og fjorder langs hele norskekysten skyldes mange unnlattelsessynder, sier Professor Emeritus Oddvar Lindholm som er faglig rådgiver for interessegruppen Oval som i flere år har arbeidet for utbedring av landets rørrnett og renseanlegg. Mange av renseanleggene er gjennomgående underdimensjonerte og ofte i dårlig forfatning. Halvparten av dem som er knyttet til et avløpssystem i Norge, sogner til et avløpsrenseanlegg som ikke overholder kravene til myndighetene. Med tanke på vår store eksport av sjømat til utlandet, burde Norge kunne vise til en forsvarlig rensing av avløpsvannet som jo renner ut i hav og fjorder der sjømaten fanges eller oppdrettes.

Her i landet er det slik at brukerne skal betale for vann og avløp. Det innebærer at det er kommunens innbyggere som må bære kostnadene ved f. eks. et nytt renseanlegg. Og mange kommuner kvier seg for å påføre innbyggerne større skatter og avgifter. Da mener mange det er bedre å lukke øynene for forurensingene – det får jo ikke i noe tilfelle konsekvenser i form av straff eller bøter. Og kommunens innbyggere vet lite om hva som skjer etter at de har «dratt i snora».